

Ми жадаємо!

Осип Маковей

МИ ЖАДАЄМО!

Коли у Варшаві вилетіли в повітря магазини з порохом, на далеких Поділлі в однім містечку поліція рішила, що сему може бути винен учитель, українець Н., і зробила в нього ревізію — для більшого враження не вдень, тільки по півночі о 3-й годині. Сей учитель провинився проти республіки хіба тим, що перед двома роками оженився і по всіх правилах, божим і людським, дістав сина, котрий свої унасліджені гайдамацькі інстинкти виявляв плачем, криком і різними іншими нечистими ділами — і то звичайно вночі, як на гайдамаку пристало. Більше провини за вчителем не було.

Молоде подружжя саме пробувало заснути по крикливім концерті свого наслідника, коли хтось застукав сильно у двері і урядовою мовою зажадав відчинення мешкання. Учитель знав уже з досвіду, хто так сміло стукає. Пустив гостей до хати, засвітив лампу, станув собі коло грубки, закупив папіроску і придивлявся, як вони нишпорили по його небагатім повоєннім господарстві. Жінка не вставала з ліжка, тільки старалася втихомирити синка, котрий від світла і гамору знову пробудився і, не зважаючи на владу і урядову діяльність, виявляв своє невдоволення так рішучо і грімко, що відобразив гостям охоту занадто докладно все переглядати.

Поліцаї дійсно спішилися, чи то з причини крику дитини, чи з безнадійності щось найти, або, може, мали ще когось відвідати. Уже здавалося, що відійдуть з порожніми руками, коли один з них розвинув велике друковане оголошення, що лежало на столі, побачив там якусь червону статтю і червоний великий напис: "Ми жадаємо!" — втішився знахідкою, сказав з глумом:

— А таки щось найшлося на столі! — і хутенько сховав великий папір у торбу. Учитель не відозвався ані словом, тільки незначно усміхнувся. Гості небагом відійшли, а молоде подружжя не могло до рана заснути, роздратоване несподіваною візитою.

Всякий чоловік, котрий нічим не провинився, а його без причини напастують, чує жаль до властей. Цей жаль є гідний кари, бо добрий громадянин повинен прихильно приймати від держави не лише різні добродійства і мільйони грошей, але й неприємності. Учитель Н. не хотів сего зрозуміти і зараз вранці пішов до комісара поліції розвідати, чому прислав йому ревізію. Чемний комісар оправдувався, що він зовсім тому не винен, — такий дістав при-каз згори і мусив його виконати.

— Але, — додав з легким глумом, — у вас таки щось найдено, якусь большевицьку відозву, казав агент. Я ще не дивився, бо тільки прийшов.

— Прочитайте зараз, побачите, — просив учитель. Комісар розвинув великий папір і в першій хвилині сам

аж зжахнувся від товстого червоного рішучого напису: "Ми жадаємо!" Такі слова всякій владі не є приємні: просити — можна, жадати — не годиться... Але по хвилині лице комісара роз'яснилося, і се було доказом, що "большеви-цька" відозва не була

небезпечна. То американський Червоний Хрест видав для Польщі дотепно зложену і намальовану відозву від дітей-немовлят до всіх старших.

На столі у червоній сорочці стоїть лисий ще громадянин з колиски, не набагато більший від карафки з водою біля нього, і "промовляє" грімко до громади таких самих лисих і пузатих товаришів, що слухають його знизу стола і пле-щуть в руки на знак своєї згоди. Він кричить зі всіх сил і рукою наказує:

МИ ЖАДАЄМО! ГРУДЕЙ МАТЕРІ! ЗДОРОВИХ РОДИЧІВ! СОНЦЯ І ПОВІТРЯ! СУХИХ ПЕЛЕНОЮ ВЛАСНОГО ЛІЖКА! ПРАВИЛЬНОГО КОРМЛЕННЯ! ОХОРОНИ ВІД МУХ! Ці важні жадання вимальовані товстими буквами також на папері, що його славний промовець держить у руці і показує товаришам. Жадання, без сумніву, революційні, бо порушують честь і спокій батьків, котрі мають багато іншої журби, а не лише про дітей.

Однак комісар поліції оцінив цю революційну відозву прихильно і навіть попросив учителя:

— Дайте мені це!

— Не можу, бо я держу цю відозву для пропаганди у власній хаті.

— То хоч позичте мені,— просив комісар.

— Потрібно вам?

— Потрібно... також для агітації у власній хаті. Покажу своїй жінці.

— Ну, коли так, то беріть собі!

Таким способом небезпечна відозва почала ходити також в урядових кругах без найменшої шкоди для Польщі. Тільки від українця треба було її забрати о 3-й годині по півночі...